DM-02 · Bài 4

Nhịp nghĩ ra ý: làm sao có nhiều ý thật sự khác nhau, rồi chọn thế nào

Lớp Các nhịp của tư duy thiết kế, làm từng nhịp ra sao

m.school by MES LAB

Học xong bài này bạn sẽ

- dùng được luật hoãn phán xét và cách viết ý riêng trước khi nói chung, và nói được vì sao cách này cho ra nhiều ý hơn.
- Dùng được bảy câu hỏi cho một sản phẩm có sẵn để soi những hướng nhóm chưa nghĩ tới.
- Chọn được vài ý để làm bản mẫu bằng tiêu chí viết ra từ trước, và tự kiểm xem nhóm có chốt quá sớm hay không.

1 · Nhịp này nhận câu hỏi mở và phải giao ra vài ý đã chọn, kèm lý do chọn

- Đầu vào của nhịp là một tới ba câu hỏi đã chọn ở bài 3.
- Vì sao phải có nhiều ý rồi mới chọn, mà không lấy ngay ý đầu tiên nghe hợp lý?
- Bên trong nhịp này có một lượt mở rộng ra rồi chốt lại rất rõ, như đã nói ở lớp Tư duy thiết kế là gì, hiểu cho đúng trước khi dùng, mã DM-01, bài 3.
- Có một điểm cần giữ trong cả nhịp: hai nửa phải tách nhau về thời gian.
- Nhịp nghĩ ra ý có nửa mở rộng ra và nửa chốt lại, và hai nửa phải tách nhau về thời gian. -->
- Điều này gỡ chỗ nào cho bạn: khi xem biên bản một buổi họp tìm ý, hãy đếm xem buổi đó ghi lại bao nhiêu ý, và có dòng nào nói lý do chọn không.

2 · Hoãn phán xét, và viết ý riêng trước khi nói chung

- Hoãn phán xét (deferring judgment) nghĩa là trong lúc nghĩ ý, không ai được chê, khen, hay cân nhắc ý nào làm được hay không.
- Lý do của luật rất đơn giản.
- Nhưng chỉ hoãn phán xét thì chưa đủ.
- Công cụ gỡ chỗ đó là viết ý riêng rồi chuyền tay (brainwriting).
- Lấy một bối cảnh chung ở Việt Nam, không lấy từ công ty nào.

3 · Những công cụ đẩy ý ra khỏi lối mòn: bảy câu hỏi cho một sản phẩm có sẵn, và tám ý trong tám phút

- Có nhiều ý chưa chắc đã có ý khác nhau.
- Bảy câu hỏi cho một sản phẩm có sẵn
- Tám ý trong tám phút
- Hai công cụ này làm hai việc khác nhau.

4 · Gom ý, chấm theo tiêu chí viết ra trước, và kiểm xem nhóm có chốt quá sớm không

- Đây là nửa chốt lại của nhịp.
- Việc thứ nhất là gom ý thành nhóm theo hướng giải.
- Sau khi gom, đếm số hướng chứ đừng đếm số ý: mười lăm ý thuộc sáu hướng cho nhiều lựa chọn hơn năm mươi ý chỉ thuộc hai hướng. -->
- Việc thứ hai là viết tiêu chí trước, rồi mới chấm.
- Việc thứ ba là kiểm xem nhóm có chốt quá sớm không.
- Dấu hiệu đã đủ để chuyển sang làm bản mẫu

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp công cụ của nhịp nghĩ ra ý

Công cụ	Dùng để làm gì	Thuộc nửa nào	Chỗ dễ hỏng
Hoãn phán xét	để người ta dám nói cả ý chưa chắc	mở rộng ra	có người vẫn chê bằng nét mặt, bằng câu «nhưng mà»
Viết ý riêng rồi chuyền tay	có nhiều ý mà không ai phải chờ lượt nói	mở rộng ra	viết xong rồi bỏ đó, không gom
Bảy câu hỏi cho sản phẩm có sẵn	đi hết những lối rẽ có hệ thống	mở rộng ra	dừng ở câu hỏi đầu tiên ra ý
Tám ý trong tám phút	ép qua những ý quen, mỗi người làm riêng	mở rộng ra	ý ra rất thô, cần gom kỹ

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp công cụ của nhịp nghĩ ra ý tiếp

Công cụ	Dùng để làm gì	Thuộc nửa nào	Chỗ dễ hỏng
Gom theo hướng giải	biết thật sự có bao nhiêu hướng	chốt lại	đếm số ý thay vì số hướng
Tiêu chí viết trước	chọn có lý do, nói lại được cho người khác	chốt lại	đặt tiêu chí sau khi đã thích một ý
Phép thử ý ban đầu	biết nhóm có chốt quá sớm không	chốt lại	không ghi lại ý ban đầu nên không có gì để so

Phần giá trị nhất của bài

Chỗ người ta hay làm sai

- **Người có chức nói ý trước, và cả phòng nghĩ quanh ý đó**

  Cách tránh là viết ý riêng trước khi nói, và người có chức nói sau cùng, hoặc không nói ý mà chỉ giữ thời gian.

- **Đếm số ý mà không xem các ý có khác nhau thật không**

  Cách tránh là gom theo hướng giải ngay sau khi nghĩ ý, và ghi vào biên bản số hướng, không ghi số ý.

- **Chọn theo cảm tình rồi mới đặt tiêu chí cho khớp**

  Cách tránh là viết tiêu chí lên bảng trước khi mở các ý ra xem, và không sửa tiêu chí trong lúc chấm.

Ví dụ để khái niệm sáng ra

Ví dụ minh hoạ

- Trước đó, nhiều nghiên cứu đã thấy một nhóm ngồi nói chung ra ít ý hơn cùng số người làm riêng rồi gộp ý lại.
- Ở thí nghiệm thứ tư, mỗi nhóm bốn người có mười lăm phút nghĩ ý.
- Nhìn theo bài này: đây là lý do viết ý riêng trước khi nói chung.

Điều rút ra: muốn có nhiều ý thì đừng bắt mọi người xếp hàng chờ lượt nói.

Ví dụ dưới đây là một nghiên cứu tâm lý học đăng năm 1987 trên một tạp chí của Hội Tâm lý học Hoa Kỳ. Bạn tra được bằng tên bài Productivity Loss in Brainstorming Groups.

Bài tập tự chấm

Thử nhìn lại việc của mình

- [ ] Lấy biên bản hoặc ảnh chụp bảng của buổi tìm ý gần nhất mà bạn dự.
- [ ] Đếm số ý đã ghi.
- [ ] Gom các ý theo hướng giải, rồi đếm số hướng.
- [ ] Ghi lại: ai nói ý đầu tiên, ý được chọn thuộc hướng nào, và có tiêu chí nào được viết ra trước khi chọn không.

Cách tự chấm và lời giải mẫu nằm trong bài trên trang web.

m.school

Đọc trọn bài và làm bài tập tại

mschool.meslab.org/lop/DM-02/bai-04.html

m.school by MES LAB · học không mất phí, không cần đăng nhập